

Sygn. akt I ACa 148/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Iwona Wiszniewska
Sędziowie:	SSA Marta Sawicka del. SSO Joanna Kitłowska-Moroz (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Magdalena Goltsche

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2014 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa K. T.

przeciwko J. W. i D. T.

o zwolnienie spod egzekucji

na skutek apelacji powódki i pozwanego J. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 6 listopada 2013 r., sygn. akt I C 105/13

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Koszalinie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za II instancję.

del. SSO Joanna Kitłowska-Moroz SSA Iwona Wiszniewska SSA Marta Sawicka

I ACa 148/14 UZASADNIENIE

Powódka K. T. wniosła przeciwko J. W. i D. T. o zwolnienie od egzekucji prowadzonej z wniosku J. W. przeciwko D. T. sygn. akt JB KM 1063/12, komornika sądowego przy Sadzie Rejonowym w K. J. B. oraz JBKM 1415/12 i JBKM 1416/12- prawa użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0.1741ha położonej w K. przy ul. (...) oraz prawa własności znajdującego się na nieruchomości budynku, budynku produkcyjno-magazynowego na działce tej posadowionego, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że toczy się egzekucja z wniosku dłużnika J. W. przeciwko jej byłemu mężowi, D. T., a także sprawa o podział majątku dorobkowego powódki i jej męża, J. W.. W postępowaniu działowym pod sygnaturą INs 103/11 Sąd Rejonowy w K. w dniu 7 sierpnia 2012r wydał prawomocne postanowienie wstępne,

w którym ustalili, że w skład majątku wspólnego powódki K. T. i pozwanego D. T. wchodzi prawo użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0.1741ha położonej w K. przy ul. (...) oraz prawo własności znajdującego się na nieruchomości budynku, budynku produkcyjno-magazynowego. Powódka podała, że pismem z dnia 14 listopada 2012r (które powódka otrzymała 19 listopada 2012r) komornik sądowy poinformował powódkę o dokonanym opisie i oszacowaniu nieruchomości, które to pismo powódka otrzymała w dniu 19 listopada 2012r oraz, że dłużnik D. T., zawierając fikcyjne ugody, obciążył nieruchomość hipoteką i zmierza do wprowadzenia wspólnej nieruchomości do bezprawnej egzekucji. W ocenie powódki prowadzenie egzekucji narusza jej prawa.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 6 listopada 2013r Sąd Okręgowy w Koszalinie zwolnił od egzekucji udział powódki w 1/2 części prawa użytkowania wieczystego działki gruntu nr (...) o powierzchni 0.1741ha położonej w K. przy ul. (...) oraz udział w takiej części prawa własności budynku produkcyjno-magazynowego na działce tej posiadowanej, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), oddalił powództwo w pozostałej części, zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu i odstąpił od pobierania od pozwanych opłaty sądowej od pozwu.

Sąd ten oparł swoje orzeczenie na następujących ustaleniach:

Powódka K. T. i pozwany D. T. od 1996r byli małżeństwem. W dniu 30 sierpnia 1993r Sąd Rejonowy w K. postanowieniem wydanym w sprawie egzekucyjnej przysądził na rzecz D. T. prawo użytkowania wieczystego działki nr (...), położonej w K. przy ul. (...). Powódka i pozwany po nabyciu tej nieruchomości podejmowali czynności zmierzające do wpisania do księgi wieczystej, że nieruchomość ta ma charakter wspólny, ale nie zostały one dokończone. W postępowaniu działowym pod sygnaturą INs 103/11 Sąd Rejonowy w K. w dniu 7 sierpnia 2012r wydał prawomocne postanowienie wstępne, w którym ustalili, że w skład majątku wspólnego powódki K. T. i pozwanego D. T. wchodzi prawo użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0.1741ha położonej w K. przy ul. (...).

Pozwany J. W., będąc wierzycielem pozwanego D. T. wszczął postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez komornika przy Sądzie Rejonowym w K. pod sygnaturą KM 1063/12; powódka została zawiadomiona przez organ egzekucyjny o wszczęciu egzekucji pismem z dnia 28 listopada 2012r, doręczonym jej 11 grudnia 2012r. Wcześniej były dokonywane czynności w postaci opisu i oszacowania, zaś egzekucja prowadzona jest na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko dłużnikowi D. T..

Na podstawie tych ustaleń Sąd Okręgowy w Koszalinie wskazał, że podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowi art. 841 k.p.c, przewidujący miesięczny termin do wystąpienia z powództwem, liczony od daty naruszenia prawa. W ocenie Sądu Okręgowego w Koszalinie powódka dowiedziała się o tym, że przez egzekucję naruszono jej prawo, z pisma komornika o wszczęciu egzekucji, doręczonego jej w dniu 11 grudnia 2012r; skoro powództwo wniesiono 20 grudnia 2012r termin został zachowany. Sąd Okręgowy w Koszalinie wskazał, że powódka musi być uznana za osobę uprawnioną do wystąpienia z powództwem ekscydencyjnym, ponieważ w rozumieniu art. 841 k.p.c. musi być uznana za osobę trzecią. Z tytułu wykonawczego wynika bowiem, że wierzycielem jest J. W., dłużnikiem D. T., zaś powódka w nim nie figuruje ani jako dłużnik, ani jako wierzyciel. Sąd wskazał, że egzekucja została skierowana do nieruchomości, która była objęta wspólnością ustawową małżeńską, a po jego ustaniu współwłasnością w częściach ułamkowych. Z postanowienia wstępnego wydanego przez Sąd Rejonowy w K. o deklaratywnym, w ocenie Sądu Okręgowego w Koszalinie, charakterze, wynika, że nieruchomość należała do majątku wspólnego z datą przysądzenia własności tej nieruchomości na rzecz jednego z małżonków. W ocenie Sądu wywodzenie przez pozwanych z daty postanowienia wstępnego skutków w zakresie związku między nabyciem własności a wszczęciem postępowania egzekucyjnego mogących mieć znaczenie w niniejszej sprawie nie znajduje podstaw prawnych. Sąd wskazał, że komornik mimo dokonanego przez powódkę zgłoszenia nie podjął czynności w kierunku ograniczenia egzekucji; znajduje to usprawiedliwienie w istocie postępowania egzekucyjnego, dla którego tytuł wykonawczy z którego wynika zarówno suma egzekwowana jak i osoby wierzyciela i dłużnika, ma podstawowe znaczenie- stosownie do art. 776

k.p.c. podstawą egzekucji jest bowiem tytuł wykonawczy. W następstwie orzeczenia rozwodu między małżonkami powstaje rozdzielność majątkowa, a do majątku objętego wcześniej wspólnością ustawową, stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, co wynika z art. 46 k.r.o i oznacza, że p. rozwodzie do takich przedmiotów ma zastosowanie art. 195 i następne k.c. ale tylko wówczas, gdy odpowiednie materie prawne nie są uregulowane odmiennie (np. kwestia uprawnienia do żądania ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym). To sprawia, że transformacja współwłasności łącznej we współwłasność w częściach ułamkowych nie jest pełną, skoro poddano ją także innemu niż współwłasność ułamkowa reżimowi prawnemu. Celem powództwa z art. 841 k.p.c. jest zwolnienie od egzekucji zajętego przedmiotu, gdy naruszałoby to prawa osoby trzeciej. Skoro w następstwie rozwodu do nieruchomości byłych małżonków stosuje się przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, to takie odesłanie przesądza kwestię odpowiedzialności byłego już małżonka- dłużnika składnikami majątkowymi tworzącymi jego majątek osobisty w chwili wszczęcia egzekucji, tj. udziałem we współwłasności. Odsyłający do odpowiedniego reżimu prawnego przepis art. 46 k.r.o. przesądza o statusie prawnym poszczególnych elementów majątkowych, objętych uprzednio wspólnością ustawową w tym sensie, że małżonkowie mają równe udziały w każdej rzeczy wchodzącej w skład majątku wspólnego. Wyrok rozwodowy spowodował jedynie skutek transformacyjny i ukształtował sytuację majątkową małżonków po jego zapadnięciu, ale przed dokonaniem podziału majątku wspólnego i ewentualnym skorzystaniem przez jednego z byłych małżonków z uprawnienia do ustalenia nierównych udziałów. Po rozwodzie byli małżonkowie są współwłaścicielami nieruchomości objętej egzekucją w częściach ułamkowych po 1/2 każdy z nich i egzekucja może być prowadzona jedynie z udziału dłużnika we współwłasności tej nieruchomości. Sąd Okręgowy wskazał, że egzekucja została wszczęta już po rozwodzie, i w żadnym razie nie mogła być prowadzona z całej nieruchomości, lecz jedynie z udziału dłużnika D. T..

Sąd Okręgowy wskazał również, że kwestie zawieszenia czy umorzenia postępowania egzekucyjnego nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia o roszczeniu będącym przedmiotem rozpoznawanej sprawy, podobnie jak kwestie obciążenia hipotecznego nieruchomości a nadto okoliczności związane z powstaniem tytułów wykonawczych na podstawie których prowadzone są egzekucje przeciwko pozwanemu byłemu małżonkowi.

Sąd I instancji wskazał, że w przedmiocie kosztów orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 102 k.p.c.

Od wyroku tego apelację wnieśli powódka K. T. i pozwany J. W..

Pozwany J. W. w apelacji zarzucił wyrokowi

1) naruszenie prawa materialnego, w szczególności:

- art. 841§ 1 k.p.c. poprzez błędną wykładnię wynikającą z orzeczenia zgodnie z żądaniem pozwu, pomimo przyjęcia, że prowadzenie egzekucji nie narusza praw powódki

-art. 1035 k.c. w związku z art. 195 k.c.-221k.c. poprzez przyjęcie, że majątek wspólny byłych małżonków nie ma charakteru wspólności w częściach ułamkowych ani wspólności łącznej, pomimo wyraźnego odwołania do przepisów o współwłasności w częściach ułamkowych

-art. 1035 k.c. w zw. z art. 195 k.c.-221 k.c. poprzez przyjęcie, że byli małżonkowie nie mają udziału w poszczególnych składnikach majątkowych, lecz jedynie udziały w całym majątku, w związku z czym nie jest możliwe prowadzenie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko jednemu z tych małżonków, pomimo że art. 1036 k.c. co do zasady przyznaje prawo do rozporządzania udziałem w składniku majątkowym

-art. 1035 k.c. w zw. z art. 195 k.c.-221 k.c. poprzez przyjęcie, że charakter wspólnego majątku

byłych małżonków wyklucza możliwość prowadzenia egzekucji z udziałów w poszczególnych składnikach tego majątku, pomimo, że żaden przepis prawa nie zawiera takiego wyłączenia

--art. 1036 k.c. w zw. z art.46 k.r.o. poprzez odmowę jego zastosowania, wynikającą z przyjęcia, że na podstawie tych przepisów zasadne jest twierdzenie, iż egzekucja z majątku wspólnego byłych małżonków nie jest dopuszczalna, pomimo, że przepis ten nie zawiera takiego ograniczenia

-art. 79 w związku z art. 79¹ w zw. z art. 65 ust 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece- poprzez nieuwzględnienie, że w razie przelewu wierzytelności hipotecznej na nabywcę przechodzi także hipoteka, chyba, że ustawa stanowi inaczej

-art. 84 ustawy o księgach wieczystych i hipotece- poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji nieuwzględnienie, że dokonany na spornej nieruchomości wpis hipoteki określa pełny zakres obciążenia hipotecznego, którego przedmiotem jest nieruchomość, jej części składowe oraz przynależności; pominięcie faktu, że powódka nie udowodniła wartości przedmiotu sporu

2) naruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na wynik sprawy, w szczególności:

-art. 321§ k.p.c poprzez niewłaściwe zastosowanie, wynikające z orzeczenia zgodnie z żądaniem pozwu, pomimo, że powódka w pozwie żądała zwolnienia udziałów w określonych przedmiotach majątkowych od egzekucji, z uwagi na okoliczność iż w jej ocenie prowadzenie egzekucji wobec udziałów w powyższych przedmiotach majątkowych narusza jej prawa, a jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, Sąd Okręgowy w ogóle nie ustalił, że prowadzenie egzekucji narusza prawa powódki i opiera orzeczenie jedynie o stanowisko, że prowadzenie egzekucji z majątku wspólnego byłych małżonków na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko tylko jednemu z nich jest niedopuszczalne

-art. 328§2 k.p.c. poprzez odmowę zastosowania, wynikającą z przyjęcia, że prowadzenie egzekucji z majątku wspólnego byłych małżonków na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko tylko jednemu z nich jest niedopuszczalne bez wskazania podstawy prawnej takiego rozstrzygnięcia

-art. 233§1 k.p.c w zw. z art. 382 k.p.c poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez brak ustosunkowania się do całokształtu materiału dowodowego zebranego w sprawie i pominięcie wniosków dowodowych wniesionych przez stronę skarżącą, a nadto brak wszechstronnego, rzetelnego i racjonalnego rozważania nad materiałem dowodowym, polegającym na:

-nie wzięciu pod uwagę tego, że postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte przed wpisaniem powódki w księdze wieczystek

-oparciu zaskarżonego wyroku na rzekomych twierdzeniach, iż strony działały w porozumieniu i się temu nie sprzeciwiły

-nie wzięciu pod uwagę, że na spornej nieruchomości została wpisana wzmianka uwzględniająca zakaz zbywania nieruchomości

-zabezpieczenie wyłącznie dobra powódki, przy braku ochrony praw wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym

- bezpodstawne przyjęcie za udowodnione, że powódka dowiedziała się o wszczęciu egzekucji w dniu 11 grudnia 2012r, chociaż nie wynika to z materiału dowodowego, i chociaż w pozwie powódka sama przyznała że 19. 11. 2012r dowiedziała się o dokonaniu opisu i oszacowania

-nierozpoznanie istoty sprawy, wynikające z orzeczenia o zwolnieniu od egzekucji udziałów w określonych przedmiotach wskazanych w pozwie w oparciu o niedopuszczalność postępowania egzekucyjnego wobec majątku wspólnego byłych małżonków, podczas gdy postępowanie w niniejszej sprawie dotyczyło powództwa ekscydencyjnego.

Pozwany J. W. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany wskazał nadto między innymi, że Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów w sposób powierzchowny, nie uwzględniając w ogóle tego, że obecnie skutek wniosku powódki postępowanie egzekucyjne jest zawieszony. Pozwany wskazał również, że zgodnie z poglądem wyrażonym w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2009r IICSK 469/08 orzeczenie rozwodu nie powoduje podziału majątku wspólnego z mocy prawa, toteż nie można przyjąć, że na skutek orzeczenia rozwodu stronie przypada udział w spółdzielczym prawie do lokalu i to w wysokości 1/2, skoro udział w majątku wspólnym małżonków nie musi być równy. W ocenie pozwanego Sąd nie uwzględnił również art. 803 k.p.c., określającego zakres egzekucji, ani tego, że w orzecznictwie wskazuje się, że egzekucja prowadzona do majątku wspólnego na podstawie tytułu egzekucyjnego może być kontynuowana po ustaniu wspólności majątkowej.

Powódka w swojej apelacji wniosła o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zarzuciła wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na błędnym przyjęciu, że udział powódki w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) wynosi 1/2 tego prawa i w tej części podlega wyłączeniu spod egzekucji.

W uzasadnieniu swojej apelacji powódka wskazała, że ograniczenie egzekucji wyłącznie co do 1/2 udziału powódki w nieruchomości stanowiłoby w istocie rozstrzygnięcie co do wysokości udziału dłużnika D. T. i powódki w majątku wspólnym, orzeczone wprawdzie wyłącznie do jednego składnika tego majątku, w postaci nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), lecz jeszcze przed ostatecznym rozstrzygnięciem tej kwestii przez właściwy sąd, bowiem w takim zakresie nastąpiłoby zaspokojenie wierzyciela, co miałoby charakter kształtujący i nieodwracalny wobec toczącego się obecnie postępowania o podział majątku i ustalenie wysokości udziałów w majątku wspólnym. Zaskarżone orzeczenie pomija bowiem okoliczność, że aktualnie toczy się sprawa o podział majątku i dopóki nie rozstrzygnięto, jakie są udziały powódki i dłużnika przedmiotowej nieruchomości, to nie sposób przyjąć, że wyłączenie spod egzekucji jedynie 1/2 udziału chroni interesy powódki stosownie do treści art. 841 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się częściowo uzasadniona, skutkując koniecznością wydania orzeczenia o charakterze kasacyjnym, jednak z nieco innych przyczyn, aniżeli wskazane w uzasadnieniu apelacji.

Ze względu na braki uzasadnienia orzeczenia, a nawet brak samej sentencji wyroku (nie podlegające ani sprostowaniu, ani uzupełnieniu), Sąd Odwoławczy nie jest w stanie ani ustalić przedmiotu rozstrzygnięcia ani też ustalić toku myślowego Sądu I instancji, a zatem nie może poddać go kontroli instancyjnej, co równoznaczne jest z uznaniem, że Sąd Okręgowy w Koszalinie nie rozpoznał istoty sprawy.

W judykaturze pojęcie "nierozpoznania istoty sprawy" jest rozumiane w sposób jednolity. W wyrokach: z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 642/00 (OSNAPiUS, 2002 Nr 17, poz. 409), z dnia 5 lutego 2002 r., I PKN 845/00 (OSNP 2004, Nr 3, poz. 46), z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00 (OSP 2003, Nr 3, poz. 36), z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02 (LexPolonica nr 405129), z dnia 24 marca 2004 r., I CK 505/03 (Monitor Spółdzielczy 2006, nr 6, s. 45) oraz z dnia 16 czerwca 2011 r., I UK 15/11 (OSNP 2012, nr 15-16, poz. 199) przyjęto, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. Podobnie w wyroku z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10 (LEX nr 784969) Sąd Najwyższy przyjął, że pojęcie "istoty sprawy" dotyczy jej aspektu materialnoprawnego.

W niniejszej sprawie powódka wniosła o zwolnienie od egzekucji prowadzonej z wniosku J. W. przeciwko D. T. sygn. akt JB KM 1063/12, komornika sądowego przy Sadzie Rejonowym w K. J. B. oraz JBKM 1415/12 i JBKM 1416/12- prawa użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0.1741ha położonej w K. przy ul. (...) oraz prawa własności znajdującego się na nieruchomości budynku, budynku produkcyjno-

magazynowego na działce tej posadowionego, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Oznacza to, że powódka wniosła o zwolnienie od egzekucji dwóch przedmiotów: prawa użytkowania wieczystego oraz prawa własności odrębnej od tego prawa nieruchomości budynkowej. Oznacza to również, co całkowicie umknęło z pola widzenia Sądu I Instancji, że powódka wniosła o zwolnienie od egzekucji tych przedmiotów w trzech sprawach egzekucyjnych - JB KM 1063/12, JBKM 1415/12 i JBKM 1416/12.

Tymczasem w zaskarżonym wyroku Sąd Okręgowy w Koszalinie orzekł o zwolnieniu od egzekucji obu tych praw, ale tylko od jednego postępowania egzekucyjnego, toczącego się pod sygnaturą JB KM 1063/12.

W przedmiocie postępowań JBKM 1415/12 i JBKM 1416/12 Sąd ten, jak się wydaje, nie orzekł w ogóle, bo chociaż oddalił w pkt II sentencji powództwo w pozostałej części, to jednak uzasadnienie nie zawiera żadnych ustaleń faktycznych dotyczących postępowań JBKM 1415/12 i JBKM 1416/12, jakby Sąd I instancji nie dostrzegł tego, że żądanie zwolnienia od egzekucji prawa użytkowania wieczystego i prawa własności dotyczyło również orzeczenia o zwolnieniu od egzekucji prowadzonej w tych postępowaniach.

Sąd nie dokonał zatem ustaleń o fundamentalnym znaczeniu dla rozstrzygnięcia, ustalił natomiast okoliczności całkiem dla niego zbędne (m.in "powódka i pozwany po nabyciu tej nieruchomości podejmowali czynności zmierzające do wpisania do księgi wieczystej, że nieruchomość ta ma charakter wspólny, ale nie zostały one dokończone", co pozbawione jest w niniejszej sprawie jakiegokolwiek doniosłości, a także datę podejmowania czynności egzekucyjnych przez organ egzekucyjny, co w oderwaniu od daty zawiadomienia powódki o tychże również jest całkowicie indyferentne dla orzeczenia w niniejszej sprawie).

Na marginesie wskazać należy, że uchybienie dotyczące pominięcia ustaleń i rozstrzygnięcia w przedmiocie zwolnienia nieruchomości spod postępowań egzekucyjnych JBKM 1415/12 i JBKM 1416/12, nie może zostać usunięte w trybie określonym w art. 351§1 k.p.c. nie tylko ze względu na brak stosownego wniosku, lecz ze względu na treść wyroku, w którym Sąd orzeka o całości żądania w pkt I (uwzględniając żądanie w części) i oddala je w pozostałej części. Zastosowanie zaś do orzeczenia art. 350§1 k.p.c jest, w świetle poglądów judykatury, całkowicie wykluczone, ponieważ instytucja sprostowania nie może służyć sprostowaniu oczywistych błędów w procesie orzekania.

Wskazać należy ponadto, że ustosunkowanie się do zarzutów strony pozwanej w uzasadnieniu orzeczenia miało w zasadzie charakter iluzoryczny. Uzasadnienie wyroku Sądu I instancji ma charakter dość luźnych i ogólnych rozważań dotyczących zastosowania art. 841 k.p.c, jednak w znikomej części odnosi się do konkretnego stanu faktycznego niniejszej, rozpoznawanej sprawy. Nie spełnia ono ustawowych wymogów uzasadnienia wyroku, wskazanych w art. 328§2 k.p.c, nie zawiera bowiem w ogóle wskazania, na których dowodach Sąd Okręgowy w Koszalinie oparł się przy wydawaniu orzeczenia. Tego rodzaju zaniechanie kompleksowej oceny materiału dowodowego równoznaczne jest nie tylko z naruszeniem art. 328§2 k.p.c, ale również z uchyleniem się od obowiązku zbadania materialnoprawnej podstawy żądania pozwu, w tym kwestii zachowania terminu do wniesienia pozwu, a także zakresu żądania pozwu, na co wskazano już wyżej. Nie można z uzasadnienia zaskarżonego wyroku dowiedzieć się, na jakiej podstawie Sąd Okręgowy ustalił, że powódka zachowała miesięczny termin do wystąpienia z żądaniem z art. 841 k.p.c., skoro w pozwie powódka wskazała na doręczenie jej opisu i oszacowania nieruchomości w dniu 19 listopada 2012r. Nie wiadomo, czy Sąd Okręgowy brał pod uwagę to, że pozew nosi datę 20 grudnia 2012r, że akta nie zawierają koperty, a na kopii pozwu jest adnotacja o wniesieniu pozwu w kopercie. Z uzasadnienia nie wynika, aby Sąd I instancji daty te analizował, nie wiadomo jednak wszakże, z jakiej przyczyny kwestia ta została pominięta w rozważaniach uzasadnienia.

Uchylenie się przez Sąd I instancji od ustalenia i rozważenia fundamentalnych dla kierunku rozpoznania sprawy okoliczności musi prowadzić do wniosku, że Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy. Stworzyło to uzasadnioną podstawę do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386§4 k.p.c w związku z art. 108§2 k.p.c.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy rozpozna wniosek powódki o zawieszenie postępowania, zgłoszony na rozprawie dnia 23 października 2013r, który nie został rozpoznany (po ewentualnym uzupełnieniu wniosku powódki w tym zakresie, o ile wskazania podstawa zawieszenia nie jest jednoznaczna); a nadto rozważy wpływ toczącego się postępowania o zniesienie współwłasności na wynik postępowania, przedmiotem którego jest powództwo ekscydencyjne. Rozważenia wymaga bowiem, czy przy zastosowaniu art. 177§1 pkt 1 k.p.c. Sąd I instancji nie powinien zawiesić postępowania z urzędu. Toczące się postępowanie o zniesienie współwłasności rozstrzygnie bowiem definitywnie, kto stanie się właścicielem nieruchomości, a rozstrzygnięcie to, wydanie w formie postanowienia, będzie w myśl art. 365§1 k.p.c. wiązało inne organy (nie należąc jednocześnie do rozporządzeń nieruchomością, pozostających bez wpływu na tok postępowania egzekucyjnego, o których mowa w art. 930§1 k.p.c.).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji winien nadto dokonać stosownych ustaleń co do zakresu toczących się postępowań egzekucyjnych, dat w którym w każdym z nich odrębnie powódka dowiedziała się o zajęciu nieruchomości, aktualnego- na dzień orzekania- statusu prawnego nieruchomości i stanu postępowań egzekucyjnych.

Wobec wskazanej konkluzji o nierozpoznaniu istoty sprawy niecelowe było odnoszenie się do pozostałych zarzutów sformułowanych w treści apelacji, ponieważ naruszenie art. 328§2 k.p.c. oraz braki rozstrzygnięcia skutkować musiały orzeczeniem kasatoryjnym na podstawie art. 386§4 k.p.c. w związku z art. 108 §2 k.p.c.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

del. SSO Joanna Kitłowska-Moroz SSA Iwona Wiszniewska SSA Marta Sawicka